

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhiepiscopală Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Corespondențele sănătoase a se adresa la:

Redacția „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Episole nefranțate se refuză. — Articulele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 or., — de două ori 12 or., — de trei ori 15 or., rânduri cu litere garnond — și timbru de 30 cr., pentru
se-care publicare.

Prenumerării nouă

„Telegraful român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem po semestrul următoru, respective pe trimestrul Iulie-Septembrie al anului 1882, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedea în fruntea foiei.

Banii de prenumărării se trimit mai că înlesnirea pelângă asigurării postale (*Posta utalvány — Post-Anweisung*). Numele prenumărătorului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrisă bine, ca să se poată ceta.

Se atrage atenția on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesc cu ultima Iunie 1882, a și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie expedita silită a sita, sau înărtăția cu expedarea foiei*).

Editura „Telegrafului Român”
în Sibiu.

* O înlesnire foarte mare în expediere se face prin lipirea unei fâșii de adresă de abonamentul ultim.

Sibiu 28 Iunie.

După diarele ungurești România este tocmai în dilele aceste opătărește scriitorilor și artiștilor ungurești, cari au întreprins o călătorie până la Turnu-Severinul. Din diarele ungurești afiam că guvernul românesc, luând scire de evenimentul acesta, a hotărât să trimite o deputație la frontieră, pentru că se premează pe vizitatori că se poate mai splendid. Academia română avă să se întrunească din cauza aceasta în seara estra-ordinară, ca se aleagă comisunica, care va fi însărcinată a felicită societatea de scriitori și artiști maghiari. Ministerul de culte și instrucție Ureche și de justiție Chiu aflat la bine a se pune în corespondență imediată cu Ludovic Vándory, și a iedeșcoperi: că se simte România de feri-

cită și de onorată că poate saluta în sinul ei pe reprezentanții eruditilor și artiștilor unguri și că doresc (nu rădești) să se apropie și politicește căt mai amicabil și mai sincer, de care ce interesele sănătoase. Ministerul Ureche avea să meargă Sâmbăta la Sinaia să raporteze despre sosirea oaspeților maghiari pe teritoriul românesc. Mai adaug: că este o dorință comună ca oaspeții cu ocazia acestei se visiteze și București.

Este foarte fumos când cineva în viață de toate dilele omenește cum se cuvine pe oaspeți călăvina vin la casă. În viață, care nu e de toate dilele, aproape urbanitatea, căci ea dovedește nobile simțimile la acei care o manifestează. Noi am că și omul dăinut care am săltă de bucurie când am vedea că cei de un sănge cu noi, având ca proprietate oaspeți, omenește pe compatrioții nostri căt se poate de bine.

Însă când căutăm mai de aproape la anumite impreguri și nu toamă de multe trecute și altele care durează încă, mai departe când vedem ce persoane sunt acei oaspeți, pe cine reprezintăza, ne îngrijă negreala în condeu, vălind stăruința care trebuie departe preste marginile unei primiri bune și cu care guvern, academie și mai scie Dâmne cine se adoperează a întimpina la frontieră, a invitat în capitală etc. pe nesce oameni priaviți și oameni de știință măcar și ai festiva în tot felul.

Ne aducem aminte de răceleală cu care ministru nostru președintă a întimpinat pe regale României, învinindnicind în Budapesta nici măcar de o vizită, până nu s-a dus suveranul Românilor la ministrul președintă Tisza.

Poate că unii vor fi interpretat atunci incidentul acesta de lipsă de simț de curtenire. Nu vom judeca ce a fost; constatăm însă faptul călăvina altăre cu mișcare, pe care nici o trăimbă diarele maghiare, ea un ce caracteristic, aducând aminte, cui va fi de lipsă, că Maghiarii nu este rece cătră cel ce îl prețuiesc.

Că primăvara extraordinară ce se face vizitatorilor din cestiuine în România să se ameliorească noastră ești nu astăzi și nici se își inchipeașă România de dincolo că vor însuși se facă aşa ceva. În privința aceasta naturelul unguresc e cu mult

Dar ni se va dica că români res-pund recelui cu prevenire. Aprețuim, o repetim, prevenirea și scim bine că este un act de urbanitate. Sunt însă marginii cari dacă trece cineva preste el în prevenire, aceasta nu mai are loc în rubrica prevenirei și urbanității.

Ei bine, cine sunt acei ce au pus toată România în ferbere și conturbă și linisesc regula română della Sinaia. Este respectabilul prelat catolic apusean Haydnald, care ca orator și ca om de știință este stimat și deosebit de naționalitate și confesiune. Însă densus e și om politic. Ca atare la 1861 și mai târziu a fost totdeauna pe partea aceea, care a fost contrar Românilor din Ungaria și Transilvania. De călită, cum e Jokay, Pulszki și Max Falk, afară de aceea că și ei urmăresc aceeași politică care neagă dreptul național al Românilor, mai scim că în diarele, la care sunt redactori și colaboratori epitetile de batocură ale Românilor nu sunt rarități. Ei „aruncă cu un scadron de husari totă armata română în Dunăre și cu un muc de țigără derangează un front” etc.

Dacă aceasta sunt reprezentanți ai științei apoi în măsură mai mare sunt reprezentanți ai politicei maghiare, care pe cei din România i batocoresc ear pe noi vre se na maghiariseze. România din România trebuia se țină compt de aceasta și dacă în cat ne privese nu astăzi altăsprințul, cel puțin să nu ne arate demonstrativ, că ei nici căt permite iniția unui creștin nu săn seamă de impreguriile lor și ale fraților lor de un sănge, de și în alt stat politic. Nu numai pe alții, ci și pe sine trebuie să se respecteze, cine vrea ca se fie respectat.

Că primăvara extraordinară ce se face vizitatorilor din cestiuine în România să se ameliorească noastră ești nu astăzi și nici se își inchipeașă România de dincolo că vor însuși se facă aşa ceva. În privința aceasta naturelul unguresc e cu mult

mai cercibos decât să se demita pentru prânzuri și vorbe frumoase la concesiuni.

Să amintim de identitatea intereseelor. Nu odată și nu de adă sau de eri am accentuat identitatea de interes între Adria și Marea neagră. Însă toate vorbele Românilor în privința aceasta au mereu în vînt. Faptele ne fac se desperăm în sinceritatea acestor cuvinte dacă săr întemplet să le mai amuci vrednat din partea poliților maghiari. Dacă ar sta în puterea poliților de soiul acesta ei ne ar maghiarisa, ca prin noi să se maghiarieze toată românia până în Marea-neagră.

Ei, dar poate că ei de dincolo vor fi mai norocoși intru a converti la o politică mai favorabilă și pentru noi Români din Ungaria și Transilvania. Se dea Dileu, că neam bucuria. La astfel de succese înse se cere altfel de porneală!

Revista politică.

Sibiu, în 28 Iunie.

Cu toate că reforma în armată nici astăzi nu să se scie positiv cum are să fie totuși este discutată în diare și din punct de vedere militar și politic. Din punct de vedere militar „Wehrzeitung“ într-o recenzie foarte serioasă o asemănă cu sfârșirea ordinei de batalie (*ordre de bataille*) din diua de astăzi. Din punct de vedere politic „D. Ztg.“ din Viena susține că reforma aceasta este concesiunea cea mai mare și cea mai hotărâtoare din toate concesiunile căre au făcut până acum Maghiarii. Ceea ce nu s-a putut ajunge prin pactul de la 1867 să ajuns acum, printrucă prin crearea diviziunilor teritoriale ungurești s-a putut teme unui armate proprie ungurești. Interesant este că „D. Ztg.“ dice: Începutul pentru organizarea unei armate de sine ungurești s-a facut. Din punct de vedere german n'aveam să obiectăm nimică în contra acestui progres al independenței ungurești.

FOITA.

Regina României și Dora D'istria.*

Reproducem următorul articul din „La missione della Donna.“ El a apărut din dnei Ida Melisurge Vegezzi-Ruscela, fizica consulului român de la Torino (Italia).

România care de abia de căt-va timp a scuturat jugul străin, după ce a lăsat atâtă fii și săi pe câmpurile Bulgariei luptând vitejose în contra Turcilor, după ce atras admirăriunea Europei întregi prin luptele din pregiul Plevnei; acum, înțeind sărbători, rămânând liberă și independentă și proclaimându-se regat, canta gloria în câmpii industriei și comerțului și în luptele roditoare ale științei. So observă o repede înaintare a artelor frumoase; literatura mai cu seamă înflorescă și se află într-un perio de mare dezvoltare. Aceasta pentru că

Regina României, care e o învățătă cultivătoare a artelor și literaturii, protejează literatură și Ea însăși și-a lăsat sarcina de a face cunoștuță literatură română în afară. Așunsă de altmîntirea sub modestul pseudonimul de Carmen Silva, a publicat un volum din poezile color mai de căpătenie scriitor român pe care Ea îl-a tradus cu eleganță în nemțescă, volum care a fost primit foarte bine de teatrile critice din Lipsca și Berlin. Tinta Reginei e fără îndoială măreță și nobilă, cu totul deosebită de Ea care iubește atât de mult a doua sa teatără.

Pe drept cuvânt România se laudă cu Regina lor, care e înzestrată cu un mare geniu, de o energie nu comună și în sfârșit cu un ales fel de a simți și de a cungeta. Afără de aceste calități, toti și aduc aminte de ceea ce făcu Ea în timpul răboiului dela 1877-78, în care se arăta pe atât de mare patriotă, pe căt de bună și caritabilă. E destul să amintim că se aia acolo, unde răniții cereau îngrijire, în spitaluri, în ambulanțe și chiar pe cămpul de bătăie. Înfință cu cheltuale

și ajuta pe apărătorii tărei cu o iubire de mamă. Entuziasmul pe care îl deșteptă această nobilă și generoasă purtare a Sa fu atât de mare încât poporul, nemulțumindu-se de a iată simțimile sale cu urâri continue, o numărumă răniți, titlu care conține cea mai frumoasă laudă ce se poate face Reginei.

Elisabeta României e de o activitate minunată. Ea se ocupă de literatură, de pictură și de muzică, și cu toate acestea nu uită pe copiii săraci protejarea de Děnsa și nici chiar plăticitorul ceremonial de curte. Si că și cum acestea n'ar fi de ajuns, Ea face studiile cele mai serioase asupra eticii sociale și asupra economiei politice, ba și a și avut satisfacționea de a obține la guvern ca administrații publice, cum bunăoară armată, spitalurile și celelalte săi procure numai pânze tăsite de tărante. Astfel a isbutit să se scoată din misericădine clasele sărace ale tărantilor și ale lucratörilor, căutând în orice mod să aline durerile pe care le indură păr-

țile mai puțin civilizate ale României.

Dar, lăsând la o parte că e regină și judecând-o fără pasiune ca literată, nu putem face mai puțin de căt să lăudăm sincer pe Elisabeta României, fără pentru intinsă și adâncă înțelută care se vede în poesile sale, fără pentru dulceata și simplitatea stilului și pentru delicatețea cugetărilor, că și pentru originalitatea și singularitatea ideilor, cari mai mult se ridică în ceea mai de curând publicații unei poeme filosofice Iehova sau vechia legenda în Ovreiul rătăcitor, unde îs arată totă puterea genului său pentru că această nouă lucrare e în genul lui Faust al nemuritorului Goethe. Acum deosebită are de gând să tipărească „Limiscea mea“, care va vedea lumina la Berlin.

Cu alte cuvinte Regina României e o femeie din un geniu excepțional, care va face epochă în istoria literaturii românescă și a celei germane.

Nu mai puțin ilustră decât Ea mai e și o altă femeie, principesa Elena,

Generalul Scobeleff, care alarmase lumea cu vorbirile sale, a murit lovit de apoplectie (gută) în Moscova.

Telegramele dela 8 Iulie n. spană că „România liberă” din Bucureşti anunță venirea lui Cogălniceanu la ministeriu spre a ocupa postul de ministru de externe.

Masacru din Alessandria.

Raportul oficial despre masacrul din Alessandria este făcut de un funcționar superior egiptean către șeful său. Funcționarul a fost martor al acestor scene infaitorioare. Raportul se exprima astfel:

După cum vă este cunoscut, comisiaunea de anchetă pentru vână în urma ordinului Dvoastră, se întinse în 11 Iunie pe la 3 ore după ameașii în sala ministerului, când deodată fu avizata că pe stradă s'a inceput o părăială, care devine tot mai amenințătoare. Escelența voastră ne aji părăsit dicându-ne să ne continuăm luceările; de oare ce credeai, că cel mult în o oră vă veți relinca?

După ce membrul comisiunii Rogers Bey ocupă locul presidențial, noi ne puserăm la lucrul fără să ne mai gândim la aceea părăială.

Pela 4^a, care veni Agade Effendi, secretarul arabic, care se duse să aducă din biorul său un document, aducând că aveam trebuință. Față lui era foarte turburată. Ne istorisă că afară pe stradă oamenii se bat de moarte și împușcă unii pe alții.

Yussuf Bey Pertem, un membru al comisiunii, propuse să suspendăm lucrările noastre și să mergem să re-stabilim ordinea și linisea: alți membri și perdură cu total cumpărat și nu șiau ce se facă să aștept pe Escelența voastră să se sădăcă fiecare la familia sa, care poate că era în pericol? În sfîrșit pe la 5 ore am ridicat sedința și ne am dus cu toții pe stradă.

Gardistiții polițienesci (Mustach fezim) ședeau în linie, povestind și fumând la poarta palatului ministrului; pe stradă însă se desfășura înaintea ochilor noștri o privescere strâna.

O mulțime de oameni imbrăcati europenești, o mulțime de posessori de prăvăli și alții alergau spre casă. Mulțimea se vedea că este numai spăriță. Dar nu infuriată.

Pe drum auzirătă cuvenindu-se că creștinii trebuie omorâți; alții dică, că Grecii au ocupat piața Mehmed Ali și au oprit pe musulmani, ca să meargă acolo.

Cu căt străbateam mai năntă, cu atât mulțimea era mai deasă.

Când am ajuns la poliția centrală, această mulțime avea cu totul altă in-

fățișare. Se vedea că este compusă din clasa cea mai de jos a populației. Era o adunătură de strengeri, cu capul gol și cu părul în discordie, cari se înarmaseră cu ciomage pari și a. Un rănet sălbatic și blâsteme ingrozitoare eşuau din perturările lor.

Printre intemplierile estraordinare eu și Rogers Bey Seligman am rămas la clătită; ceilalți colegi s'au despărțit de noi.

Ne am vărit prin mijlocul mase-

lor și cu mare greutate am străbăut

până la colțul prefecturii polițienești.

In timpul acesta se săsosea o trăsăru să doară răniți. Ei erau așezăți unul peste altul în fundul trăsărei: de asupra era un European și de de sub un arab. În trăsăru se ainfăci patru agenți polițienesci și un al cincilea sădea lângă visinii.

Trăsăru era urmată de o mare mulțime de sdrențeroși, care nu mai incetau cu injurăturile și blestemurile. Din unele altele am înțeles că răniți — cari se pot privi ca urzitorii întregii misăcări — erau un servitor arăb și un maltes.

Mulțimea striga: „Ddeu cu Sultanul, moarte necredințător!“ Numai deacă după această trăsăru veni alta care cercă să ia drumul spre biorul valam. În acasă se afa un European purtată pe cap o pălărie de paie.

Abia se suci puțin trăsăru și deodată fu impresurată de mulțimea care dedu năvală de toate pările. Fie care lovi cu ciomagul pe nenorocitul european, pe care l-am vezut odată că se ridică puncă mână la cap și curând după aceea cade prăvalinduse. Mai mult nu l'am mai văzut, căci mulțimea ne a impins fară viață noastră cămănată.

Doi soldați dela marină așteau și mai mult pe ucigași căutând a provoca un masacru sistematic. Unora le dorea să meargă și prin alte locuri și pe alții i indemnă să se suie pe capra dela trăsăru, de unde pot se lovea că mai bine Gardistiții dela prefectură se adunară împregiurul cadravil străingă, că toți creștinii trebuiesc omorâți.

Noi ne duserăm pe drum înainte.

În dreptul caselor de schimb înălținără o trăsăru, în care se afa amiralul Beuchamp-Seymour și ajutanțul seu. Ei erau în drum spre termul mărei; din cauza mulțimii însă nu pută să străbată mai departe. Vișinii întoarse trăsăru și stătu pe loc. D. Mario Vernon explică celor din trăsăru, că încercarea lor de a ajunge la bordul corăbiei este zadarnică și că se expun numai pericolului, de ași perde viață. Noi — Rogers Bey și eu — ne apropiărăm și confirmărăm

cele dișe de Bernoni. În timpul acesta Vernon a avisează un sergent al orasului, pe care il cunoște și îl roagă să se suie pe capră și se conduce trăsăru amiralului la arsenal. Sergentul se suie pe capră, visiul întoarcă trăsăru și pornești.

La oare-care distanță întâlnumim o altă trăsăru. În ea se afa un european rănit și plin de sânge de sus până jos, care se apără de loviturile crunte ale Felihallor sdrențoși.

Puțin mai năntă, dăm peste consulul general al Greciei, d. Rangabe, care se ducea spre poliție. Voiam să mă apropiu de trăsăru și să îl rog să se întoarcă. Tocmai când pornisem spre dânsul, trei sau patru greci trepă dinaintea noastră și aleargă în fugă mare pe o stradă, care scoate la port. După ei urmări vr'o treideci său patru închezi de Felihallor, înarmați cu ciomäge, care în fugă lor mă aruncă și pe mine la pământ. Când m'am sculat, trăsăru consulului grecesc era deja înconjurată de o mulțime de oameni.

Dacă am porțit mai departe spre piață Mahmud-Ali, fară se ne prea grăbit și sără se ne mai uităm îndărăptul nostru. Adevărul este, că n'am mai văzut nimic deosebit, nu a surprins însă purtarea gardelor polițienești dela Caracol, care se afa sălat cu cafeanea de l'Europe. Ele erau atât de linisite și sără grije, ca și cănd nu s'ră fi întempiat nimic. Staț, ședea, poveșteau, fumau și nici nu voseau se scie de cele ce se petrecuse. Puscile erau la locul lor și nimenea nu se gădea la ele. Cu deosebire m'a frapat sentinelă, vrâlden' într-o stare de tot somnoroasă; căsăcând am trecut pe acolo.

Când am sosit în piață, am voit se trecem în partea cealaltă, când de odată ne strigă cineva pe nume. Era Haider-pasa, care se afa în casele lui Maroque. Ne pofti să ne apropiăm de dânsul și ne întrebă, că ce mai este nou. De oare ce nu ne înțelesem invita să mergem sus la dânsul. Abia ajunserăm în cameră și vedem venind un pluton de gardie polițienești (Mustahfezim) din strada franceză. „Vine mulții“ dișe lui Haider-pasa, „acum se va pune odată capet acestor turără“. Cum esprimem aceste cuvinte, observ că în dreptul garărilor polițienesci vine o mulțime de Felihallor sdrențoși înarmați cu ciomäge, jingură și amenințănd. Acum m'i adusă amintire de cele ce le-am auzit la prefectura poliției, adeca că piață este ocupată de greci. De sigur, acești miserabili n'au avut curajul să vină singuri, de aceea s'au alăturat lungă gendarmi și cu ajutorul acestora au ocupat piață.

profeseează cultul artelor frumoase și al literelor.

Elisaveta a României și *Dora de Istria* sunt acum nume faimoase în lumea întreagă, și noi Italianii nu putem de căd să ne bucurăm din inimă de aceste două mari figuri de femeie, care ilustrează cel mai frumos period al renascerei fraților noștri.

Afără de acestea, *Dora d'Istria* e foarte învețătă în arheologie. Dânsă e, cu alte cuvinte, și o aderevăt femeie de șiciuță, nu îl iposește un spirit fin de observație, judecătă dreaptă, voință de fer și farmec în scriere, toate calitățile cari se întinse pentru a face dintr'insa femeie mai mult singulară dă că rară.

România pot fi mândri cu aceste două femei, destinate literare, cari amintesc de puterea geniuilui lor măresc renumele României. Ei nu pot uita de Regina Elisaveta, pentru că Dânsă, de și germană, iubesc din inimă teara Sa de adoptiune și nici nu vor pută să nu și aducă amintire de *Dora d'Istria* care, de și cosmopolita, e concertă-teana lor, și meritele ei peregrine onorează teara în care s'a născut.

Noi putem asigura că aceste două individualități așa de mari, aceste două nume atât de strălucitoare, sănătă și vor rămâne totdeauna săpate alături cu el lui Boftineanu, V. Alexandru I. Eliade Radulescu, A. Hurmuzachi, Aug. Treb. Laurian și alții, în mintea orăcui Român și în a celorla cari,

Indată plotonul a ajuns în mijlocul pieței, vulgul, ce îl însăși, s'a imprăsciat peste toată piață. Era el puțin 5—600 de persoane, care se desfășură în cete de căte 50—100 înși și se postără în piață. O cetea se îndreaptă spre pavilionul musicilor; musicanii (din arsenal) trebueră se oia la fugă. După aceea tot aceasta cetea se duse la kiosc, unde se vindeau beuturi și prăjitură. În ceteva minute strică și sparsă tot ce se afa, făsură ce putură și după aceea dărămară și kioscul.

In timpul acesta alte cete se luan după europeeni lipsiti de orice arme. Eu însumi am văzut de pe fereastră cum au măcelărit patru europeeni.

O cetea alergă după un european, care spăriat începe să fugă. De oare-care ședea, cetea se luan după el, până când acesta căpătă și după aceea îl omorâ să ciomegele. Uneori, dacă o cetea persecută pe un european și altă cete încearcă să-l urmărească, cea de a două sărea în ajutorul celei dințăi și încidește drumul celui urmărit și ambele cete apoi îl masacra.

Dacă victimă era moartă său se păre că este moartă se postă un gardist lângă corpul fară viață. Această măsură se luan ca se nu vina cineva se dea ajutor acestei victime, său în casul când nenorocitorul n'ar fi fost încă mort, să și se dea ultima lovitură de moarte.

Unul din cei patru europeeni fu resturnat la scara hotelului de l'Europé. Asasinii credură că este mort. După ceteva minute însă, victimă se întrește de doi pasi; cum îl observă miserabil se puseră și îl tocără cu ciomägele în cap, până când își dădu sfârșitul, că mai mult nu l'am mai văzut încăndus. Sentinelă, fară se încerce a da col mai mic ajutor, se plimbă în sus și în jos cu pușca la umăr și sără se se turbure că de putin.

Un alt rănit căpătă colțul strădei dintră casa Cicină și casa lui Marque fu sugrumat de gardistul Ghafir, care nu se multănumi numai cu atâta ci și mai sfârșită capul cu o piatră.

Ceilalți doi europeeni muriră în ceteva minute în urma grelelor lovitură, ce curgeau ca ploaia. Cu toate strigările de durere ale victimelor și urletul selbatelor al tălahorilor totuși se putea distinge și sgomotul ce il pricinuieau loviturile ciomagelor pe corpurile nenorocitorilor și se auzea în toamă ca un foc de pluton, a cărui sunet este slabit de îndepărțare.

Copii mici de 10—12 ani, loviti fără remușcare corpurile moarte și le batjocureau în modul cel mai oribil spre bucuria celor mai mari. Acești copii deuseau și vestile dela cetea la căpet și pentru răniți se îngrijeau să și primească ultimele lovitură. Dacă se spărgea vre-o magasă de măfuri, ei le prăduau.

Pe la oarele 5^½ trecu pe sub fereastrile noastre și Suleyman-Bey, colonelul unui regiment din Aleppo, fiul lui Damond-pasa. El era în trăsăru însotit de un oficer de ai săi. După ei venea o altă trăsăru, în care se afa doi ofiiceri. Toți trecuă fară să fie căt de puțin mișcăți de acest măcel de oameni. Ba poveșteau și fumau, și cănd ar fi sit în plimbare. Am fost foarte suprinși de această purtare.

Pe la 6 ore sosi și colonelul gendarmilor însotit de gardiști, inspecta piață, adună pe toți sergenții orasului, cătă l-a găsit pe acolo și înduce în strada surorilor (Ibrahimie). În chipul acesta în piață nu mai rămas nici un soldat polițiesc, deși unii dintre ei își facu datoria intervinând în favorul victimelor contra persecutorilor.

Pe la oarele 5 mulțimea care ocupă piață și care nu își găsea de-

stulă ocupăriune în măcelărirea europenilor, se apucă se prădeze prăvăliile, a căror ușă le sfârșimă cu usurință.

Poliția călare și pedestru, care se află în piață și de astă-dată a fost tot atât de puțin activă spre a împede fururile, căci fusese mai năște pe timpul măcelului.

Pe la orele 6 se făcu linisice în piață. Noi căte— și trei: Haider pașa, Rogers Bey și eu ne suirăm într-o trăsură și porinără. Pe Rogers Bey l-am lăsat la colțul strădei, în care locuia, și noi am pornit mai departe spre canalul Mahomedich. Pe drum veșărăm în strada Tewfik o mulțime de oameni ducându-se cu izbîndea jafului: unii tăruș după ei mese încărcate cu mătăsări și alte obiecte de luce; alții își duseră în cămeșile lor lungi obiectele furate.

Văzîrâm și un polițiu cum a pus mâna în gât la doi hoți, care țineau încă în mână obiectele furate. La poarta orașului soldați poliției oprirea jeftuitorii și i curăță de prădile lor.

Afără înaintea porței așteptau o mulțime de oameni; se vedea că sunt îngrijita și însăși întărită. A trebuit să li se interdică europenilor și arabilor de a merge pe aceasta caie în oraș.

Mai încolo spre câmp domnea linisice completa.

Când am ajuns la Tita-Bey Hekyan, la târmul capului, tot se părea atât de pacinic, în cât își venea a crede, că în oraș nu s'a întemplat nimic deosebit.

Carăle cu apă uduu stradale și oamenii își vedea de afacerile lor ca de obicei.

Acestea le-am vădut domnule... în 11 iunie.

Corespondențe particulare ale „Telegrafului Român.”

Din comitatul Huniadei. „Se te ferescă Dumnezeu de domn de român.” E lățită dicerea aceasta la poporul nostru. Dicem numai lățită, ca se nu simili să aice generală. Și ea ca toate dicerile poporului român și basată pe triste experiențe.

De un timp încoace nu cam audiam plângerei poporului manifestată. Funcționarii de român — rari ca corbul cel alb, — mai au și înimă. Așa se pare a fi pe alte locuri, singur comitatul nostru, bătut și de Dumnezeu și de sănătate, se plâng neîncet, căci atât oamenii slabă la caracter, rar se vor mai găsi în statul nostru, care între noi și dis, mulți funcționari depravați a produs. Și noi ca oameni de pe săte, gogomani, cum ne-a lăsat Dumnezeu, nu ne prea putem explica, de unde vine, că tot prin comitate locuite de români se produc astfel de oameni. Poate că înaltei stăpâni inadins i se recomandă și alege. Noi vom lăsa la o parte posibilitățile și vom enara fapte impline, căci e bine ca faptele oamenilor să fie vădate.

Notariul cercual al Certejului de Jos Sîrbina, născut român, și mare patriot modern, nu scie cum să se mai recomande puternicei obâlduirii. Scim cu toții ce frică cuprinse pe unguri și tot cuprinsul lor de emisari ruși, ce i produce boala năvicioasă fantasie a maghiarilor prin comitatele locuite de români. Așa șteau cu armele din bisericile românesci din Brașov și Dobra. Domnul Sîrbina, ca om cu simțeminte patriotică nă voit să re-mâna mai inferior semenilor sei. Se apucă și face arătare la procurorul de stat din Deva, că cutare preot ortodox român, să-i dicem G. O. din S. umbă din sat în sat, adună poporul

în gloate, proclamă răscoala în contra statului, îl îndeamnă să prinădă armele, să nu mai contribue la sarcinile statului, că — vedi Doamne — vine muscular — drăguțul de muscular — și ſini Hungaria.

Nu voi descrie pre lung acest proces interesant, la care au fost parăzi prete 26 de oameni.

Rezultatul e, că acuza s'a dovedit de falsă, contra notarului și a consilierilor lui s'a dispus cercetare criminală pentru falsificarea de acte publice. S'a dovedit adecă că între acetele acestui proces multe erau falsificate de domnul notar, care ca om modern, a mai tras și vre-o captivă oameni în belea.

Nu va fi de prisos să amintesc că acuzațul preot a intentat contra acestui notar proces pentru calumniare. Vom vedea ce va urma.

Aceasta serveașă ca respuns și la varietatea diarului „Hungiad” din 25 Marte a. c. Nr. 12 privitoare la acest obiect.

Pe omul păcatos îl muștră conștiință, și nu-i dă pace, nici linisce. Și păcatele sunt de mai multe feluri. Domnul notar credea că omul numai prin denunțări poate deveni mare. Avea păcatul acesta, și ce se ță faci păcatului, dacă e păcat. Nu se poate linisci, ceea ce elucru natural.

Așa sunt și patrioții moderni. În toată primăvara visăză de răsări românescă, și de pusei muscătescii, Feștesc — cum sar dice, — pe dracul pe părte. Și aceasta încă e foarte natural. Fantasia bolnăvicioasă multe produce, și conștiința rea de multe e capabilă.

Noi înregistrăm faptele, și constăm că Dumnezeu nu bate pe om cu ciomagul, sau după cuvântul dilei — cu —

Afacerea dela Tisza-Eszlar.

Să scrie diarul „Függetlén-ség” dela Nyregyháza, că starea obiectivă și subiectivă a procesului este hotărâtă. Din mărturisirile celor prinși s'a constatat, că ei a omorât pe Solymosi Eszter în sinagogă, și aceasta spre scopuri rituale. Complicii au arătat și locul, unde s'a îngropat trupul Estierei. Tribunalul cercetând n'aflat acolo trupul fetei, a descoperit în urmăru unu trup de curând inimormântat, care să vede că a fost furat de acolo. Mai multe cercetări și săpături au rămas fără rezultat. Mai lipsește numai *Corpus delicti*. Plușagi judeovi au spus, că cine le-a dat lor trupul dela Dada îmbrăcat în vestimenta Estierei Solymosi. Aceasta s'a adus la cunoștința ministrului de justiție. Jidani din Nyregyháza, cu toate că lucru se ținea strict în secret, înțelegând despre acestea, după abdicarea lui Neumann, și au tocmit de apărători pe avocații Eötvös și Funtak.

Varietăți.

* (Parastas.) Conform ordinului oficiului protopresbiteral dedto. 29 Maiu a. c. v. Nr. 163; s'a celebrat în toate bisericile tractului protopresbiteral gr. or. „Sighișoara”, în diminea din 20 Iunie a. c. v. parastas solemn pentru fericita odihna a repausatului Archiepp. și Metropolit Marele Andreiul Baron de Săguna.

* Dr. Absolon Todea este trecut în lista camerei avocaților din Alba-Iulia ca avocat în Campani.

* (Postal). Directiunea reg. postălă publică concurs cu termen de trei săptămâni de la 3 Iunie n. pentru stațiunea de magistrat postal în Mănăstur (Kolozs-Monostor) care pe lungă depunere unei cauțiuni de 100 fl bani gata este provăzătă cu următoarele emolumente: 150 fl salariu și 40 pașaș de cancelarie.

* (Trenuri de plăcere la Ognă). De Sâmbătă în 8 Iulie n. s'au început comunicațiunile trenurilor de plăcere între Sibiu și Ognă în fișe Mercuri și Sâmbătă. Trenul de plăcere pleacă de la Sibiu la 3 ore după ameași și se întoarce la 9 ore 46 minute seara.

* (F. o. c.) Sâmbătă seara pe la 7 oare s'a escat foc în pivniță băcanu Fuchs de aici în care era depozitul de petrolier pentru vinderea în detaliu. Zidindu-se în grăba ușa și ferestrelle pivniței focul fu înăudisit. Un învățăcel care era în pivniță s'a alătură cu râni considerabile.

* (Încercare de sinucidere) Un elev din clasele superioare dela gimn. ev. de aici veșendușu calculează în atestatul de pe anul scolaristic încheiat, a buet opium. Întrevinând în grăbă ajutorul medical, candidatul de sinucidere a fost mantuinit.

* (Examen). În 4 Iulie st. n se ținău esamenele la scoala de fetețe de stat din Beiuș, — elevile scoalei, fiind titulat românească, sunt mai mare parte române; pentru cele două confesiuni române lipsind zelul și confelegerea nu sunt în stare a susține măcar o instituire română ci și lăsă fizice în mânile altora, — fiind dar învățăcelele mare parte române a debutit să se aplique și o educețorească română, și aceasta sa aplicat în persoana Domnisoarei Aurelia Roșescu amabilă fici Reveredea. Domn Protopresbiter grec-orient. din Cloj.

Instrucția și educația cu tot dreptul a dobindit cu memorata Dră precum să dovedit la esamenele amintite, manifestându și Dsa în modul cel mai elatant capacitatea pedagogico-psychologică, adecă se vedea că un cunoște insușirile spirituale și familiari diverse a elevelor, și con-

form acestora să a scoborit în inimă lor și cu afabiliitatea, modestia și prudența sa intru atâtă, în cât le au atras la densă și în puțin timp de 6 luni a facut progres excelent, copile de 6 — 8 ani ceteau scrînd românește, ungurește, copile și maghiare încă multe luându și limba română, măcar că e studiu numai extraordinar. Îndeseră să facă incercare la înalt. Min. să fi ordinari și aci cred că viața părintilor exprimă, când exprim multămîntă publică Dreis pentru bunăvoiță că a propus gratis limba română; sperăm că Dsa în interesul educației popolare și în special al provinciei noastre va persista și pe anul venitoru scol. cu zel nou a vîrsta în milădiile vietii germele sciuniei și culturii. Un ospe.

* (Banchet). Dela Brașov se scrie la „P. Ll.” că în onoarea comitetului celui nou s'a aranjat la „Nr. 1“ un banchet de 300 de persoane. Într-toate purtate s'a purtat din partea P. prot. I. Petric unul pentru comitat, din partea lui Lengeru (românesc) pentru dista Ungariei și din partea lui Sorescu pentru familia Bethlen.

* (Dela Făgăraș) să scrie la „Gazeta Transilvaniei” că la banchetal de instalare al nouului comitet suprem s'a incins dispute pentruca inspecteurul de scoala Shreiberg a purtat toastul său în limbă nemțescă și a observat că ce frumos ar fi fost dacă pe poarta de trimf la ocașunie primirei noilei comite inscripționarea ar fi fost în toate trei limbile titulului. Alt toast din partea unui avocat român care făcea aluzie la fasciul de nucle, care nu se poate rupe până când sunt toate la olată, a ofensat pe un „patriot” înțelegând că toastantul său nu vorbește de nucle, pentruca acele prefațe „în chingi de opinică” să arutea aplica pe spinarea lui. Comitele veșind desbatările aceste „urbane”, să se sculat dela masă și a declarat că e indispuș și obosit.

* (Diarele din România) ne vin de un timp incoace neregulat și a unea-ore, adecă unii numeri nu ne vine de loc. Irregularitatea merge în unele cazuri aşa de departe, încât nu mai simcă ne orientăm cu schimbul. Afara de „Alegătoriul”, „Timpul”, „Telegraful”, „Resboiu” (W), „Frăția Ital-română” care și dacă vin căteodată numai după două zile, vin cel puțin număr de număr neșiribile, celelalte se deosebesc numai prin aceea că nu intrerup cu lunile sosirea lor la noi ca bună oară „Posta” din Galați, „Adéverul” din Focșani și celelalte din Pitești, Craiova și de pe unde mai apar în provincie. Diarele apar în limbi franceze în Bucuresci în cadrul cel puțin consecuente în lipsirea lor cu total. Rugăm deci pe on. Redacțiunile cărora le trimitem foaia noastră în schimb se aibă bunătatea a dispune ca să ne vină diarele Dlor regulat, căci altcum, cu părere de ren dar și-lăzi de modeștele mijloace de care disponem, vom fi săliți a intrerupe și din partene espereada foaiei.

* (Hoch der Kaiser). Sub acest titlu ceteam în diarul „Ellenzék” din 8 Iulie, următoarele: Scoala reală militară din Cassovia și a serbat încheerea anului în 29 Iunie. Serbarea s'a inceput la 8 ore dimineață cu oficiul dumneleasă după ritul catolic. Elevii au ocupat localitatea destinată spre acest scop cu carte de rugăciune în mână. În dosul lor stau generalii și alți ofiiceri. Mai erau de față unele celebrări civile și mai multe dame. După oficiul divin oaspetii au esaminat lucrările scripturistice ale elevilor, pe cele geografice, geometrice, și desenele libere. Erau lucrări în limba germană, maghiară, bohemă și franceză, foarte slabute și

Sibiu în 18/26 Iunie 1882.
Comitetul electoral permanent al partidei naționale române.

